

Het is zeer te waarderen dat deze boeken aan het DNK ter beoordeling zijn toegezonden, zeker als wij dat gebaar ook als een hint mogen opvatten om het sociale aspect toch vooral niet uit het oog te verliezen bij het documenteren van de Nederlandse kerkgeschiedenis van de negentiende eeuw.

Tenslotte, nog in een ander opzicht mogen deze publicaties een angel in het (kerk)historische vlees van het Documentatieblad steken. Met name het boek van Jacques Giele zou navolging verdienen: het documenteren van de beleavingswereld van de alledaagse kerkganger, de gewone gelovige. Langs deze weg zou een serieus begin kunnen worden gemaakt met een tak van wetenschap die in Nederland nog goeddeels in de kinderschoenen staat: de zogeheten studie van de 'religion populaire', 'christianisme populaire', 'catholicisme populaire'. Met opzet worden hier de Franse termen aangehaald, omdat in het Franse taalgebied dit nieuwe wetenschapsdomein het eerst en het verst is ontwikkeld. In het bijzonder F. A. Isambert, R. Pannet en B. Plongeron hebben de laatste jaren baanbrekende studies verricht op dit gebied. Met deze 'volksgodsdienstige' benadering kan een waardevolle dimensie worden toegevoegd aan de (traditionele) kerkgeschiedenis, zeker wat de negentiende en twintigste eeuw betreft.

Jan Roes

Walter Goddijn, *Roomsen dat waren wij. Sociologische reflecties over de identiteitsverandering van het katholieke volksdeel*. Uitgeverij Gooi en Sticht Hilversum, 1978. 132 blz. f 16,50.

Zes van de zeven hoofdstukken van dit boek zijn eerder gepubliceerd in allerlei vorm. Daar de oorspronkelijke teksten nu grotendeels moeilijk te achterhalen zijn, is een nieuwe uitgave als boek welkom. Van de auteur had men dan echter mogen verwachten, waar nodig, aanvullingen en correcties te geven. Dit was in ieder geval noodzakelijk geweest voor hoofdstuk 2: 'Katholieken en protestanten', oorspronkelijk een hoofdstuk uit Goddijns dissertatie 'Katholieke minderheid en protestantse dominant' uit 1957. Zeker voor wat betreft de negentiende eeuw (en die interesseert ons hier in DNK het meest) hadden deze 'reflecties' niet aan de onderzoeken van de laatste twintig jaar voorbij mogen gaan. Dit tekort van hoofdstuk 2 wordt door de volgende hoofdstukken, die van later datum zijn (uit de jaren 1969-1977) en in een wat populaire trant geschreven zijn, toch niet goedge maakt. M.i. ligt de waarde van dit boek overigens juist in deze hoofdstukken. De auteur behandelt hierin de veranderingen binnen het Nederlandse catholicisme na 1945, de problemen van het kerkelijk gezag en de medeverantwoordelijkheid der gelovigen, het tweede Vaticaans concilie, het Nederlandse pastoraal concilie, de katholieke vakbond, de verhouding Nederland-Rome en (het laatste hoofdstuk, reeds daterend uit 1972) 'de stagnatie in de Vaticaanse vernieuwingsbeweging en de toekomst van katholiek Nederland'. Ongetwijfeld is de schrijver in deze verwarrende problematiek een goede gids om 'in kort bestek de weg terug (te) volgen en de hedendaagse identiteitsverandering van de Nederlandse katholieken beter (te) begrijpen', zoals hijzelf de bedoeling van dit boek in het 'Ten geleide' omschreven heeft.

A. de Groot